

L'ARXIU D'IMATGES DE L'AJUNTAMENT DE GIRONA: EL TRACTAMENT INFORMÀTIC DEL FONS
Joan Boadas / LLuís-Esteve Casellas / Pere Freixas / Carme Sais / Montserrat Vivern

L'Arxiu d'imatges de l'Ajuntament de Girona (AIAG) és un equipament creat formalment l'any 1982 (depenent de l'Arxiu Històric de la Ciutat i del Museu d'Història de la Ciutat), amb l'objectiu de recollir independentment del suport amb el qual es presenti, tota mostra en imatge de la nostra ciutat de qualsevol època i temàtica, garantir-ne la seva conservació i procurar-ne la seva difusió per a finalitats d'informació i d'investigació.

A part de les adquisicions realitzades per l'Ajuntament adreçades a fer un seguiment regular de les transformacions urbanístiques de la ciutat (obres públiques municipals, construccions de nova planta, enderrocaments, etc.) i de la seva vida corporativa, cultural i cívica, l'AIAG ha dut a terme una important activitat de captació d'arxius particulars, cosa que ha permès incrementar considerablement el seu fons i, alhora, garantir la conservació i difusió de col·leccions que, molt probablement, haurien desaparegut.

Contingut de l'AIAG

En l'actualitat, l'AIAG té en els seus fons més de 80.000 imatges fixes que, d'acord amb la seva procedència, es reparteixen de la següent manera:

	<u>Dates extremes</u>	<u>Nombre d'imatges</u>
- Fons municipal de fotografies originals	1925 - 1990	13.100
- Fons UNAL de neg. de vidre i pel·lícula	1880 - 1980	50.000
- Fons LUX de neg. de vidre i pel·lícula	1910 - 1988	13.000
- Fons MASÓ de neg. de vidre	1920 - 1950	1.100
- Diapositives	1960 - 1990	3.000
		<hr/>
		80.200

L'AIAG compta, a més, amb el fons VARÉS de pel·lícules, 1930 -1966 (6 màsters passades a vídeo) i una VIDEOTECA sobre temes locals que abraça el període 1982 - 1990 (75 títols).

És evident que un fons d'aquesta magnitud és difícilment controlable mitjançant un sistema convencional de tractament de la documentació. Pel que fa a la descripció de la documentació, és a dir, la realització d'un registre, la confecció d'un fitxer temàtic (amb constants referències creuades generades per la pròpia especificitat de la documentació) i la realització d'un fitxer d'autors, és pràcticament impossible de portar a terme mitjançant procediments manuals. Òbviament, sense aquests instruments de descripció del fons no es pot accedir (o només molt parcialment) a la informació que conté la documentació i, en conseqüència, la seva utilitat, tant per als propis responsables del servei com per als seus usuaris, és limitada.

D'altra banda, la no automatització del fons obligaria, inevitablement, a realitzar una còpia de tota la documentació existent per tal que l'usuari no manipulés directament els documents originals, obligació que comportaria una despesa econòmica extraordinària.

L'aplicació informàtica

L'objectiu del programa d'informatització és crear un sistema de registre que permeti la fàcil recuperació de les imatges i, alhora, de les diverses dades corresponents. La informació de cada imatge es pot recuperar per diferents conceptes prèviament indexats i s'evita la rigidesa d'un únic

criteri de selecció i de classificació. Per altra banda, es facilita als investigadors la consulta directa al fons per mitjà d'un monitor i s'estalvia la manipulació física de la documentació i el deteriorament que això comporta.

Desenvolupament del programa.- Aquest programa que anomenem *Arxiu d'imatges* s'ha creat sobre la base de dades Omnis 5, que subministra Macintosh, i que permet una àmplia combinació de fitxers amb una rapidesa més que acceptable, que era el que precisava per a aquest arxiu. Així, a partir del seu menú principal tenim accés a tots els diferents processos: fitxes, fitxers, llistats i consultes per pantalla i per impressora.

- *Fitxes:* Cada fitxa consta de cinc pantalles, una de les quals es correspon amb la de la imatge i les altres apleguen les diferents dades a tenir en compte: dades descriptives (claus de classificació, descriptors, descripció), tècniques (format, tipus de suport, disposició horitzontal o vertical), de documentació (autor, data, col·lecció, exposicions, bibliografia, observacions), així com les dades d'ordenació interna de l'arxiu (número de registre).

A part del número de registre de la imatge que és assignat automàticament, l'accés a cadascun dels processos sobre la fitxa (altes, baixes, modificacions, recerca, salts de pantalla) i als seus continguts, s'ha dissenyat des d'un punt de vista pràctic i senzill, tant a nivell de la manipulació d'informació com de la seva visualització i lectura. Segons això, l'entrada de dades pot ser directa per sistema visual (tipus botonets o creuetes), o bé indirecta a partir de la selecció sobre els llistats dels fitxers prèviament entrats i codificats. A més a més, en tot moment es té l'opció de realitzar la impressió del conjunt de la fitxa.

- *Fitxers i llistats:* Tots i cadascun dels fitxers són accessibles des del procés de fitxes i també individualment. Els que s'han creat són els següents: fitxer de claus de classificació, de descriptors, d'autors, de procedències, de col·leccions i de tipus de document. Els tres primers, juntament amb el número de registre, la data i el format, estan indexats per tal d'organitzar un sistema de crida diversificat i eficaç.

D'aquesta manera, els llistats, siguin per pantalla o per impressora, possibiliten un sistema de filtratge creuat dels índexs, és a dir, la selecció de diferents condicions en la consulta a realitzar, circumstància que permet precisar la recerca a un àmbit més reduït d'imatges. A partir d'aquesta tria l'usuari pot accedir a cada una de les fitxes de forma consecutiva, i contrastar la informació recopilada amb la imatge.

En aquest sentit, un dels mitjans de crida més útil és el dels descriptors, que de manera concisa defineixen els elements bàsics de la imatge. Això permet recuperar aquella informació que en els sistemes tradicionals de classificació es perdia en benefici d'una ordenació simplificada, basada en un sol criteri. Val a dir, però, que el fitxer de descriptors es va creant paral·lelament a la informatització de noves imatges. Per aquest motiu, periòdicament se sotmet el fitxer a una revisió per tal de sistematitzar el vocabulari i evitar duplicacions errònies.

Per tant, els llistats que s'obtenen són els següents:

- el de llibre de registre
- el d'autors
- el cronològic
- el de claus de classificació
- el de descriptors
- el de col·leccions
- i el de formats.

A cadascun d'aquests llistats hi figuren les dades de les imatges corresponents que es trobin en tots aquests fitxers, a més d'altres com el número de negatiu, la numeració antiga, l'estat de conservació i la disposició (horitzontal o vertical).

D'altra part, el tractament individualitzat d'un fitxer sobre un índex específic ens permet d'obtenir en tot moment llistats que en realitat responen a una tipologia de catàleg de determinat fons. Per exemple: el nostre interès se centra en les fotografies de Valentí Fargnoli que existeixen en el fons, llavors, per mitjà d'una crida a través del fitxer d'autors les obtindríem totes ordenades cronològicament. En el cas que volguéssim precisar més la nostra recerca sempre podríem establir noves condicions, individuals o conjuntes, a omplir pel sistema de crida: cronològiques, temàtiques, per col·leccions i/o per formats.

El tractament de la imatge.- El procés d'adaptació i d'inserció de la imatge en la base de dades anterior es realitza a part, en un programa de Scanner, anomenat *Apple Scan*, que permet enregistrar-la de diferents maneres: modus de dibuix, de mig to i d'escala de grisos i, a la vegada, sobré un ventall de graus de resolució. L'opció amb la qual es treballa és la de mig to en grau de resolució 75 p. (punts per polzada), donat que la definició màxima possible (escala de grisos en resolució 300 p.) incrementa l'espai de memòria ocupat en 10 vegades més. En l'opció escollida la despesa mitjana per imatge és només de 12 k a 15 k de memòria (format PICT), enfront de les 130 - 150 k de l'altra. Per tant, el que es pretén no és l'enregistrament perfecte de les imatges per a la seva edició, sinó només per al seu reconeixement, ja que la finalitat és l'emmagatzemament reduït i l'operativitat en la seva recuperació.

Per mitjà de l'Scanner una imatge es pot reduir o ampliar, graduar els seus contrastos, les llums, seleccionar-ne un fragment, tallar marges ...etc. Considerant que en les pantalles de consulta les finestres dissenyades per a inserir la foto tenen 13 x 17.5 cm, les horitzontals, i 14.5 x 11 cm, les verticals, el que es fa és apropar les mides de la imatge tractada en l'Scanner a les respectives, segons correspongui, per tal que en el moment d'acoblar-la a la fitxa la distorsió sigui la mínima, atès que la base de dades de l'Omnis 5 permet d'escalar-les directament a la finestra dissenyada. D'aquesta manera, s'evita que les ampliacions dispersin la resolució i, per tant, la definició i que les reduccions la concentrin, cosa que enfosqueix la imatge en variar la densitat dels punts per polzada.

Els negatius, per la seva banda, ja siguin de vidre o sobre pel·lícula, també poden ser escanejats i dimensionats segons convingui, però el seu positivat és realitzat amb posterioritat en un altre programa, el *Digital Darkrooms*, el qual, a més del positivat, permet el mateix tipus de tractament de la imatge que l'Scanner.

L'equipament informàtic.- L'equipament del qual disposa actualment l'Arxiu d'imatges de l'Ajuntament de Girona consta d'un ordinador Macintosh FX 4 - 80, de 80 megas de potència, connectat a un monitor RGB Apple Color Alta Resolució de 13 polzades, amb tarja de vídeo Macintosh II 256 c. incorporada, coordinat per un teclat ampliat Apple, Keyboard II. L'aparell de Scanner, que possibilita una superfície scanejable de 22 x 35.5 cm, també és Apple, així com les seves connexions. La impressora, de la mateixa casa, és el model LaserWriter II NT.

Pel que fa al soft, a part del sistema operatiu específic de Macintosh, el programa *Arxiu d'imatges*, ocupa entre la part de processos i la de fitxer unes 200 k de memòria, mentre que l'*Apple Scan* n'ocupa 269 i el *Digital Darkrooms* 387. El problema de la disponibilitat de memòria en relació a l'entrada d'informació se solventarà amb l'adquisició d'un disc òptic borrable Pro Opt de 650 MB de potència connectat a dos Pro Disc Formac de 600 MB cadascun. Aquests responen a una tècnica mixta òptica/magnètica que resulta molt més assequible, quant a preu/memòria disponible, que les cintes magnètiques normals.

AJUNTAMENT DE GIRONA-ARXIU D'IMATGES

Data 24 OCT 90

Número de Registre 9
Núm. Antiga
Número de Negatiu

Format 15.5*22
Data/Any 1877
Autor
Martí, Joan
Col·lecció

Procedència
Arxiu Imatges Ajuntament Girona

Tipus Document

Negatiu pel·lícula

Estat Bó

Característiques

Blanc i Negre Reproduïble

Adquisició

Original X Còpia X

Vidre Pel·lícula X Paper X

Descripció

Pont de ferro de les Peixateries Velles construït a la Casa Eiffel i Cia. de París al 1876 - 1877, antigament anomenat de les Palanques Vermelles. Connecta la zona de Sta. Clara amb la de la Rambla per sobre l'Onyar.

Claus de Classificació

1.13.2 Ponts
1.13.1 Rius
1.08.1 Vistes panoràmiques

Descriptors

Palanques Vermelles, pont
Onyar, r.
Onyar, cases
St. Francesc, convent
Peixateries Velles, pont
Eiffel, pont
Casa Eiffel i Cia.

Bibliografia

"Girona 1877" Ajuntament de Girona. 1982.

Exposicions

"Girona 1877" Sales Vinardell i Roig i Fidel Aguilar. Girona 1982.
"Girona 1877 - Girona 1981" Intercanvi cultural Girona - Perpinyà.

Observacions

Publicada en un àlbum pel mateix Joan Martí al 1877. Àlbum original cedit per la família Butiñà i Masifern.

Data 24 OCT 90 Pàgina 1

LLIBRE DE REGISTRE

AJUNTAMENT DE GIRONA-ARXIU D'IMATGES

Núm.Registre Antiga/Negatiu	Data	Ciut	Classificació	Descriptors	Autor	Estat Conserv.	Format
1	1877	1.10.1	Muralla	Arqueològic, pg. Barrí vell Joana, pg. reina Muralla	Martí, Joan	Bo	15.5*22
		1.05.	Parcs, jardins i patis	Alemanyas, caserna St. Cristòfol, portal			
2	1877	3.30.	Transports	Estació vella F.C. Hortes	Martí, Joan	Bo	15.5*22
		3.02.1	Arquitectura desapareguda				
3	1900-1920	3.02.1	Arquitectura desapareguda	Pi i Margall, rbia. Catalunya, pl, voltes Fabra, Pompeu, pl. Carros	Fargnoli i lannetta, Valentí	Bo	14*22
		1.06.	Placaa				
		1.02.	Carrers				
4	1900-1930	1.13.1	Rius	Casa Eiffel i Cia. Barrí vell	Fargnoli i lannetta, Valentí	Bo	14*22
		1.13.2	Ponts	Onyar, cases Onyar, r.			
		1.06.1	Vistes panoràmiques	Peixateries Velles, pont Palanques Vermelles, pont			
5	1929-1944	1.09.1	Edificis públics	Arxiu Capítular de Girona	Fargnoli i lannetta, Valentí	Bo	14*22
		1.11.	Edificis religiosos	Catedral			
		1.10.1	Muralla	Barrí vell Cornèlia, torre Muralla Benys Arabs			
6	1893-1902	1.02.	Carrers	Catedral	Unal d'Ala, Amis	Bo	14.5*24
		1.06.1	Vistes panoràmiques	Muralla			
		3.30.	Transports	Hortes			
		1.02.	Carrers	Estació vella F.C.			
		1.06.1	Vistes panoràmiques	Barcelona, cra.			
		3.30.	Transports	Farinersa Ensesa			

LLISTAT PER DESCRIPTORS

AJUNTAMENT DE GIRONA-ARXIU D'IMATGES

DESCRIPTOR	Núm.Registre	Núm.Antigo	Núm.Nogallu	Data	Clau Classificació	Autor	Estat Conserv.	Format
9	Barri vell 1			1877	1.10.1 Muralla 1.05. Parcs, jardins i patis	Martí, Joan	Bo	15.5'22
4				1900-1930	1.13.1 Rlus 1.13.2 Ponts 1.08.1 Vistes panoràmiques	Fargnoli i Iannetta, Valentí	Bo	14'22
5				1929-1944	1.09.1 Edificis públics 1.11. Edificis religiosos 1.10.1 Muralla	Fargnoli i Iannetta, Valentí	Bo	14'22 V
7				1933	1.02. Carrers 1.09.1 Edificis públics 1.01.1 Barris	Unal d'Ala, Amia	Bo	18'24 V
11				1988	1.01.1 Barris 1.02. Carrers 1.06. Places	Carrera, Jordi S.	Bo	18'24 V
12				1988	1.05. Parcs, jardins i patis 1.08.1 Vistes panoràmiques 1.10.1 Muralla	Carrera, Jordi S.	Bo	18'24
15				1986	1.02. Carrers 1.01.1 Barris 3.35. Museus	Olivares, Josep M.	Bo	18'24
20				1981	3.35. Museus 1.09.1 Edificis públics 1.10.1 Muralla	Mestre, Jordi	Bo	18'24 V
22				1990	1.10.1 Muralla 1.10. Edificis militars 1.08.1 Vistes panoràmiques	Olivares, Josep M.	Bo	18'24